

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2023-05-16

Diarienummer:
KTN-2023-00385

Handläggare:
Ella Tuononen

Samrådsyttrande över detaljplan för Gysta 1:13

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för Gysta 1:13.

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Gysta 1:13 i samrådsskede 21 april – 2 juni 2023. Detaljplanen syftar till att möjliggöra cirka 50 bostäder och natur- och parkmiljöer i nordöstra Bälinge.

Planområdet ligger i ett öppet slättlandskap och utgörs av jordbruksmark. Trakten kring Bälinge är mycket rik på fornminnen som framför allt kan dateras till brons- och järnålder. En arkeologisk utredning har genomförts under planarbetet och nya fornlämningar har upptäckts.

I planförslaget anges att övergången mellan ny bebyggelse och omgivande slättlandskap ska utformas med hänsyn till den känsliga landskapsbilden. Planbestämmelserna reglerar bland annat bebyggelsens struktur, skala och materialval.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med Kulturmiljölagen genomförs. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen föreslår att platsens forntida historia och den nya kunskap som arkeologiska undersökningar lett fram till kan tillgängliggöras genom pedagogiska skyltar. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har i övrigt inga synpunkter på planförslaget.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Gysta 1:13 i samrådsskede 21 april–2 juni 2023. Detaljplanen syftar till att möjliggöra cirka 50 bostäder och natur- och parkmiljöer i nordöstra Bälinge.

Kulturarv i planområdet

Planområdet är cirka fem hektar och består av jordbruksmark med en åkerholme. Området angränsar mot väg 634, mot en skogshöjd och mot jordbruksmark med inslag av åkerholmar och mot fastigheten *Bälinge-Ekeby 1:2*.

Trakten kring Bälinge är rik på fornminnen daterade till framför allt brons- och järnålder. I samband med planarbetet har en arkeologisk utredning genomförts. Inom planområdet har fornlämningar dokumenterats som bedöms vara från yngre bronsålder eller äldre järnålder. De arkeologiska objekten är av främst av boplatskaraktär.

Bälinge omges av ett öppet slättlandskap med inslag av åkerholmar. Inom planområdet finns jordbruksmark och en åkerholme. Landskapsbilden är känslig och påverkas av ny bebyggelse.

Planområdet berör inte några riksintressen för kulturmiljövården.

Kulturarv i planförslaget

Trakten kring Bälinge är mycket rik på fornminnen som framför allt kan dateras till brons- och järnålder. En arkeologisk utredning har genomförts under planarbetet och nya fornlämningar har upptäckts. Lämningarna är av boplatskaraktär och består av härdar, kulturlager, stenpackningar, nedgrävningar och stolphål. I detaljplanen står att: "Innan byggnation kan ske ska dispens sökas för att dessa fornlämningar ska kunna flyttas från planområdet. Åtgärden bedöms vara nödvändig för att möjliggöra den nya bebyggelsen."

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen vill uppmärksamma plan- och byggnadsnämnden på att ifrågavarande typ av fornlämningar så som rester av härdar, kulturlager och stolphål inte går att flytta; alternativet är i stället fortsatta undersökningar och dokumentation. För att ny bebyggelse ska kunna uppföras kommer länsstyrelsen enligt Kulturmiljölagen kräva ytterligare arkeologiska undersökningar, i form av arkeologisk förundersökning och slutligen undersökning.

I detaljplanen föreslås cirka 50 bostäder i form av enbostadshus, radhus, parhus och kedjehus uppföras. Bebyggelsestrukturen är inspirerad av principer för trädgårdsstaden och ska inte vara för framträdande i relation till det omgivande slättlandskapet. Närmast slättlandskapet ska bebyggelsen vara gles och bestå av enplanshus. Bebyggelsen ska utformas för att samspela med befintlig bebyggelse och omgivande slättlandskap. Planbestämmelser reglerar utformningen bland annat genom att bebyggelsen ska uppföras i trä med tegelröda sadeltak, taknock ska läggas parallellt med fasad mot gata och ha en högsta höjd motsvarande två våningar.

I norr och söder föreslås ett område att planläggas som parkmark. Där ska en grusbelagd gångväg anläggas som även ansluter till en planerad slättpromenad inom pågående *Detaljplan för Bälinge-Ekeby 1:2*.

Befintlig åkerholme i nordväst planläggs som naturmark. I nordost föreslås en ny åkerholme anläggas, bland annat för att skapa en naturlig övergång mellan ny bebyggelse och omgivande slättlandskap.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer att ny bebyggelse i enlighet med planförslaget inte kommer medföra negativ påverkan på kulturarv i planområdet och omgivande slättlandskap.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med Kulturmiljölagen genomförs. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen föreslår att platsens forntida historia och den nya kunskap som arkeologiska undersökningar lett fram till kan tillgängliggöras genom pedagogiska skyltar.

Landskapsbilden påverkas genom att befintlig jordbruksmark bebyggs. Bebyggelsens skala och utformning förhåller sig till omgivande landskap och ses som en naturlig fortsättning av den befintliga bebyggelsen.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har i övrigt inga synpunkter på planförslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 16 maj 2023
- Bilaga, förslag till samrådsyttrande över detaljplan för Gysta 1:13
- Planhandlingar finns att hämta på: [Gysta 1:13 - Uppsala kommun](#)

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
YttrandePlan- och byggnadsnämnden
Ert diarienummer: PBN-2016-001667

Samrådsyttrande över detaljplan för Gysta 1:13

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Gysta 1:13 i samrådsskede 21 april–2 juni 2023. Detaljplanen syftar till att möjliggöra cirka 50 bostäder och natur- och parkmiljöer i nordöstra Bälinge.

Kulturarv i planområdet

Trakten kring Bälinge är rik på fornminnen daterade till framför allt brons- och järnålder. I samband med planarbetet har en arkeologisk utredning genomförts. Inom planområdet har fornlämningar dokumenterats som bedöms vara från yngre bronsålder eller äldre järnålder. De arkeologiska objekten är av främst av boplatsskaraktär.

Bälinge omges av ett öppet slättlandskap med inslag av åkerholmar. Inom planområdet finns jordbruksmark och en åkerholme. Landskapsbilden är känslig och påverkas av ny bebyggelse.

Planområdet berör inte några riksintressen för kulturmiljövården.

Kulturarv i planförslaget

Trakten kring Bälinge är mycket rik på fornminnen som framför allt kan dateras till brons- och järnålder. En arkeologisk utredning har genomförts under planarbetet och nya fornlämningar har upptäckts. Lämningarna är av boplatsskaraktär och består av härdar, kulturlager, stenpackningar, nedgrävningar och stolphål. I detaljplanen står att: ”Innan byggnation kan ske ska dispens sökas för att dessa fornlämningar ska kunna flyttas från planområdet. Åtgärden bedöms vara nödvändig för att möjliggöra den nya bebyggelsen.”

Kulturnämnden vill uppmärksamma plan- och byggnadsnämnden på att ifrågavarande typ av fornlämningar så som rester av härdar, kulturlager och stolphål inte går att flytta; alternativet är i stället fortsatta undersökningar och dokumentation. För att ny bebyggelse ska kunna uppföras kommer länsstyrelsen enligt Kulturmiljölagen kräva ytterligare arkeologiska undersökningar, i form av arkeologisk förundersökning och slutligen undersökning.

I planförslaget anges att övergången mellan ny bebyggelse och omgivande slättlandskap ska utformas med hänsyn till den känsliga landskapsbilden och befintlig bebyggelse. Närmast slättlandskapet ska bebyggelsen vara gles och bestå av enplanshus. Planbestämmelserna reglerar bland annat bebyggelsens struktur, skala och materialval.

Kulturnämndens bedömning

Kulturnämnden bedömer att ny bebyggelse i enlighet med planförslaget inte kommer medföra negativ påverkan på kulturarv i planområdet och omgivande slättlandskap.

Kulturnämnden anser att förslaget till detaljplan kan genomföras under förutsättning att erforderliga arkeologiska undersökningar i enlighet med Kulturmiljölagen genomförs. Kulturnämnden föreslår att platsens forntida historia och den nya kunskap som arkeologiska undersökningar lett fram till kan tillgängliggöras genom pedagogiska skyltar.

Landskapsbilden påverkas genom att befintlig jordbruksmark bebyggs. Bebyggelsens skala och utformning förhåller sig till omgivande landskap och ses som en naturlig fortsättning av den befintliga bebyggelsen i Bälinge.

Kulturnämnden har inga övriga synpunkter på planförslaget.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande, kulturnämnden

Klara Eklund
Nämndsekreterare